

مشکلات روانی، اجتماعی

علیرضا محمودنیا

خود باخته خود یافتہ

*حتی وقتی تصاویر
دوستان قدیمی خود را بر درو
دیوارها می دیدم که شهید شده
بودند برایم پوچ و بی معنی بود و
سه سال غرق در این منجلاب
بودم واژ درس وزندگی عقب
ماندم.

۴ سال بود او را ندیده بودم و حال
که او را دیدم دیگر آن امیری که
می شناختم و در قلبم جای داشت
نیود، فقط چهره اش شبیه آن امیر بود
ولی شخصیتش کاملاً دگرگون شده،
او امیر دیگری شده بود.

در ذهن خاطرات گذشته امیر را
خطور می کرد که بمنزل رسیدم،
نژدیک اذان مغرب بود، بعد از کمی

مرحله اول: برخورد با مشکل یا
مسئله و مشخص ساختن آن -

ساعت ۵ بعد از ظهر بود از داشکده
راهی منزل : دم. بعلت ترافیک
سنگین خیابانها مجبور شدم از اتوبوس
پیاده شوم و راه باقی مانده تا منزل را
پیاده بروم. در حالیکه خستگی کلاس
از یکطرف و وضعیت ترافیک از سوی
دیگر سبب سردردم شده بود و در خود
فرو رفته بودم ناگهان تقهقهه چند جوان
مرا بخود آورد و دریک آن با دیدن امیر
دگرگون شدم. بار دیگر به دقت به آن
جوانک نگاه کردم و او نیز با دیدن من
خودش را جمع و جور کرد و با
شمندگی بسرعت از من دور شد.

بخود گفتم خدایا آیا آن جوان امیر
بود؟ شاید اشتباه می کنم!! ولی چرا
وقتی مرا دید چنین عکس العملی از
خود نشان داد؟

ولی آن امیری که من
می شناختم با این سر و وضع نبود.
هنوز چهره آن شاگرد ممتاز، مودب با
وقار و مؤمن در ذهن نقش داشت.

بخود گفتم آن جوانی را که با آن
وضع ظاهری با شلوار جین تنگ،
موهای بلند، بلوز صورتی با عکس
مشترکشند و کفش سفید دیدم امیر
نیبود، او هرگز نمیتوانست امیر باشد.
زیرا امیر بهترین دانش آموزی بود که با
دلسوی و عشق در کارهای مذهبی،
فرهنگی، هنری و کتابخانه فعالیت
می کرد. هنوز آوای دلنیشین او در
خواندن قرآن، دکلمه و مقالاتش در
صبحگاهان در گوش زمزمه می کرد.
امیر اسوه و الگویی برای دیگر بچه ها
بود.

استراحت با شنیدن صدای مژده راهی
مسجد شدم.

بعد از پایان نماز جماعت با دونفر
از دوستان هم صحبت شدیم و در رابطه
با مسائل مختلف به گفتگو پرداختیم،
در میان صحبتها من هم قضیه امیر را
بعنوان یک مسئله مطرح ساختم. در
حالیکه دوستانم نیز از مسئله متأسف
شده بودند تأکید نمودند که حتماً با
امیر تماس بگیرم، شاید موثر باشد.

مرحله دوم: جمع آوری اطلاعات و
مشخص ساختن عوامل و دلائل
مسئله -

فردای آنروز ساعت ۲ بعد از ظهر
که از داشکده بمنزل می آمدم نژدیک
آن محلی که امیر را دیده بودم پیاده
شدم، و حدود نیم ساعت در آنجا
بدنبال امیر گشتم، ولی او را نیافرم.
دوباره ساعت ۵ همان روز
بسراجش رفتم و باز او را نیافرم،
روزهای گذشت و من هر وقت از آن
محل گذر می کردم چشمم بدنبال امیر
بود. تا اینکه روزی در حالیکه با موتور
به خانه می آمدم امیر را داخل یک
مغازه آبیمه فروشی دیدم، بسرعت دور
زدم و به بهانه خوردن آبیمه داخل
مغازه شدم.

همینکه امیر مرا دید دهانش را
پاک و خودش را جمع و جور کرده
گفت سلام آقا، بارونی گشاده
بسمش رفتم و در حالیکه سلامش را
میدام او را در بغل گرفته و بوسیدمش
و گفتم، خوب امیر جون چطوری
حالت خوبیه؟

- جواب داد آقا ما نمک پرورده ایم.
- گفتم دیگه چیکار می کنی

درسهایت را تمام کردی یا نه؟

— با خجالت گفت نه آقا.

— گفتم سال آخری؟

— نه آقا.

— کلاس چندی؟

— ترک تحصیل کرده‌ام.

— با تعجب پرسیدم چرا؟

— نمیدونم آقا.

— امیر توکه در کلاس سوم راهنمائی شاگرد ممتاز مدرسه بودی مگه چی شده؟

— آقا خود منم نمی‌دونیم.

— کی ترک تحصیل کرده‌ای؟

— حدود یکماهه.

— کلاس چندم بودی؟

— سوم تجربی.

— مگر تونباید امسال سال چهارم باشی؟

— یکسال رد شده‌ام.

— آخه چرا؟

— باز هم سری تکان داد و گفت نمی‌دونم آقا.

— گفتم نمی‌خواهی درس بخوانی؟

— جواب داد دیگه بمدرسه مرا راه نمی‌دهند.

— چرا؟

— چون غبیتها یعنی خیلی زیاده.

— چرا غبیت کردی؟

— حوصله سر کلاس نشستن و درس خوندن را نداشتیم و از درس خوندن بدم می‌آمد دیگه نمی‌توانستم نزدیک کتابهای درسی بشوم تامی او مدم کتابهایم باز کنیم هزاران فکر و خیال بسیم می‌زد و زود خسته و بی حوصله می‌شدم.

وقتی از سرخوردگی او نسبت به

بهش گفتم ناراحت نباش من باز هم بهت سرمی زنم راستی آدرس خونه‌تون کجاست؟ آدرس خانه‌اش را گفتم و گفتم که به او سرخواهم زدو من نیز آدرس مسجد محلمان را به او دادم و گفتم من اکثراً، شبها برای نماز مغرب و عشا در مسجد هستم. هر وقت دلت خواست بسما سری بزنی و کاری داشتی، در خدمت هستیم و خدا حافظی کرده واژ او دور شدم یک‌جهت از این ملاقات می‌گذشت، که یک‌روز عصر به درب منزل امیر رفتم، درب را زدم، آقای میانسالی درب را باز کرد. گفتم اگر امیر آمد بگوئید معلمتان... آمده بود و با شما کاری داشت. همینکه گفتم من معلمش هستم آن آقا که بعداً فهمیدم پدر امیر است با تعجب و اضطراب پرسید چی شده آقا؟

گفتم هیچی، اصرار کرد، گفتم من معلم کلاس سوم راهنمائی امیر بودم و امیر آقا از شاگردان ممتاز ما بود و بهش افتخار می‌کردیم حالا اومدم بهش سر بزنم که چیکار می‌کند.

پدر امیر وقتی احساس کرد که من نسبت به امیر نزدیکی و علاقه دارم مرا با اصرار و خواهش بداخل منزل برد و گفت که باید درباره امیر با شما صحبت کنم و شما باید امیر را نصیحت کنید و سر عقل بیاوریدش امیر همه ما را ذله کرده است؛ از دست اون آب خوش از گلولیمان پائین نمی‌رود و یکش براحتی سرمان را به زمین نمی‌توانیم بگذاریم، درس و مدرسه را رها کرده است و عمرش را سرخیابانها به بطالت می‌گذراند و می‌ترسم فردا

وضعیت فعلی اش مطلع شدم از فرصت استفاده کرده و جنبه‌های مشبّت گذشته او را یادآور شدم و سعی کردم اعتماد بنفس او را به او باز گردانم در نتیجه به او گفتم توکه اینطور نبودی، تو که علاقم‌مند به مطالعه کتاب بودی، یادت هفته‌ای دو سه تا کتاب می‌خواندی و خلاصه‌هاش را برآم می‌آوری، یادت مسئول کتابخانه بودی و بچه‌ها را تشویق به خواندن کتاب می‌کردی، من هیچ‌وقت برنامه‌های صحیح‌گاهی تورا فراموش نمی‌کنم.

یادت‌ه؟... آخه چرا؟

سرش را پائین انداخته و در فکر فرو رفته بود گوئی شرمندگی و تأسیف بسان گوهی بر سینه او سنگینی می‌کرد.

بعد از چند لحظه گفتم امیر پاشو بزیم ناراحت نباش من کمکت خواهم کرد.

تو باید درس بخونی و تو باید به دانشگاه بروی هم استعدادش را داری و هم لیاقت‌ش را پاشو.

امیر بسختی از جایش بلند شد گوئی دنیا برایش جلوه دیگری پیدا کرده بود و شاید مروری در گذشته دور خود می‌کرد و شاید هم آینده خوب خود را نظاره می‌کرد، نمی‌دانم!!

در حالیکه امیر را در آن حال خود تنها می‌گذاشتیم تا فکری درباره خودش، گذاشته اش و آینده اش بکند گفتم امیر من در جایی قرار دارم و باید بروم.

سرش را بلند کرد و با قیافه‌ای نگران گفت آقا من چیکار کنم؟

پس فردا معتقد هم بشود.

پس از ساعتی صحبت با پدر امیر هنگام خداحافظی ازاو خواستم که به امیر نگوید که با من صحبت کرده اید فقط بگوئید که فلانی ... آمده بود و با تو کار داشت.

فردای آنروز وقتی برای نماز مغرب و عشا به مسجد رسیدم امیر را جلوی درب مسجد منتظر دیدم (قیافه ظاهری وضعیت لباس امیر تا حدودی عوض شده بود) پس از سلام و احوالپرسی امیر گفت آقا بخشد که دیروز نتوانستم خدمتتون برسم. دستش را گرفتم گفتم آره اومدم در خونه تون نبودی یه آقانی اومد درب را باز کرد به ایشان گفتم که بهت بگه که من آمده بودم. سپس دستش را رها کردم و گفتم یا بریم یه قدمی بزیم باهات حرفهایی دارم، پس از چند لحظه سکوت امیر شروع به صحبت کرد و گفت آقا بعد از اینکه شما را دیدم و حرفهاتون را شنیدم یک چیزی در درونم زنده شد که بعد از جدا شدن از شما همه اش در این فکر بودم که چرا من اینطور شده ام؟ چرا درس و مدرسه را ترک کرده ام؟ چرا باعث ناراحتی خانواده ام شده ام؟

چرا در حالیکه جوانها هم درس می خوانند و هم جبهه می روند من نه اهل درس و نه اهل جبهه هستم....؟ حالا به اشتباه بزرگ خودم بی پرده ام و فهمیده ام که در باتلافی خطربناک افتاده ام که راه نجات ندارد. در این مدت یکهفته بارها خواستم خدمتتون برسم ولی از شما خجالت

دوباره شروع کرد و گفت

آقا کلاس سوم راهنمائی را با معدل ۱۸ به پایان رساندم و در رشته تجربی در دبیرستان... ثبت نام کردم و با دونفر از دانش آموزان بنامهای هوشنگ و حسن آشنا شدم رابطه ما روزبه روزنیزدیکتر می شد، که اکثر بعد از ظهرها بعد از تعطیلی مدرسه با هم دیگر به گردش، تفریح سینما و غیره می پرداختیم، کم کم خصوصیات آنها در من تأثیر گذاشت و حتی پایم به بعضی جلسات فساد برای دیدن فیلم های مبتذل و یادنؤی و جلسات مختلف آلوهه جهت شنیدن نوارهای موسیقی و رقص و تماشای مجلات مبتذل کشیده شد و طوری غرق در این مسائل شده بودم که دیگر در اطرافم نه چیزی را می دیدم و نه می شنیدم.

حتی وقتی تصاویر دوستان قدیمی خود را بر در و دیوارها می دیدم که شهید شده بودند برایم پوچ و بی معنی بود، سه سال غرق در این منجلاب بودم و از درس و زندگی عقب ماندم و حتی دوستان دیگری را هم به منجلاب فساد کشانیدم، حالا بعد از سه سال دست و پا زدن در گناه و فساد بجز بدختی خود و خانواده ام و آینده ای تاریک چیزی در آن ندیدم. دیگر کاملاً خسته شده بودم که دیدن شما باعث شد که بدرونم باز گردم در گذشته ام سیر کنم که چه بودم و چه شده ام و نمی دانم چه خواهم شد و چگونه گناهان خود را پاک خواهم کرد؟

حال آمده ام خدمتتون تا کمک کنید و مرا از این بدختیها نجات دهید.

#با آرامش گفتم شما که اینهمه زحمت کشیده اید یکبار دیگر هم این آقانی را بخاطر من بکنید شاید اثر داشته باشد. گفت آقا من میدانم که بی تأثیر شما از روی احساسات و عواطف قضاوت می کنید اینکار شدنی نیست و امیرها آدم بشو نیستند و دیگران را هم خراب می کنند.

می کشیدم. وقتی شنیدم که شما بدنالم آمده ایم بسیار خوشحال شدم و احساس کردم دریچه ای برای بازگشتم به زندگی باز شده است. حالا اومدم خدمتتون بگم که کمک کنید تا دوباره آن امیر سابق بشم. بهش گفتم توکل به خدا کن راه بازگشت همیشه بازه و اینتبدون که هر شکستی مقدمه ای برای پیروزی است. توبا این شکستهایست باید پلی بازی که به پیروزی و ساحل نجات برسی و انشاء الله خدا کمکت خواهد کرد و همین که خودت فکر کرده ای و به اشتباهات گذشته ات پی برده ای و از صمیم قلب هم متوجه این اشتباهات شده ای این خود اولین و مهمترین گام برای جبران گذشته است. زیرا تا آدم به اشتباه و گناه خود آنهم از طریق اندیشه و تفکر پی نبرد بازگشت از اشتباه و توبه مقدور نیست. پس از چند لحظه سکوت امیر

مدیر گفت با همه حرفهایی که شما گفتید من امیر را بهتر از شما می‌شناسم امیر اگر، سال پیش شاگرد شما بوده است. الان چهارسال است که من با این موجود سروکله می‌زنم با هرزبانی با او صحبت کرده‌ام، تشویق کرده‌ام، مسئولیت داده‌ام، با خانواده‌ش تماس گرفته‌ام، نمره انضباطش را صفر داده‌ام، کنکش زده‌ام ولی آدم شدنی نیست. اینها آدم بشونیستند، سال است هر غلطی که خواسته‌اند کرده‌اند. نعوذ بالله اگر جبرئیل هم بیایند تو تضمین کند من چشم از این بچه آب نمی‌خورد. تازه سه هفته است که از شرش خلاص شده‌ایم. بخودهم شما خودت را بزحمت نیانداز، اینها تغییر پذیر نیستند.

با آرامش گفت شما که اینهمه زحمت کشیده‌اید یکبار دیگر هم بخاطر من او را بپنیرید شاید اثر داشته باشد. گفت آقا من می‌دونم که بی تاثیره، شما از روی احساسات و عواطف قضاوت می‌کنید اینکار شدنی نیست، اینها دیگران را هم خراب می‌کنند.

گفت امیر واقعاً پشیمان شده من و پدرش حاضریم قول بدھیم که دیگر غیبت نکند و درس بخونه سخنم را قطع کرد و گفت شما الان می‌گین فردا که امیر اومد و باز هم مسأله ایجاد کرد من شما را از کجا گیر بیارم. نه آقا من اینکار را نمی‌کنم در ثانی اگر هم پشیمون شده باشد باز هم بیاید به مدرسه با دوستان سابقش دوباره همومن آش و همون کاسه است.

گفتمن پس شما فکرمی کنید

* گفتمن پس شما فکر می‌کنید چیکارمی شود کرد؟ آیا امیر را بحال خودش رها کنیم؟ اگر امیر را ما نتوانیم جذب کنیم فردا جذب قاچاقچیان، دزدها، معتادین و گروهکها می‌شود. آیا آن موقع ضرورش به جامعه بیشتر است یا یک فرصت دیگر به امیر دادن؟

صحبت خواهم کرد و به او خواهم گفت که تو تصمیم گرفته‌ای درس بخوانی و قول داده‌ای گذشته‌ات را جبران کنی شاید بتوانم کاری کنم. فردا شب سری بمن بزن. انشاء الله که کارت درست می‌شود.

صبح فردا آنروز با مدیر مدرسه تلفنی تماس گرفتم و با هم قرار گذاشتیم که همان روز بعد از تعطیل شدن کلاسها با هم صحبتی کنیم ساعت ۲ بعد از ظهر به مدرسه رفتم بچه‌ها تعطیل شده بودند و با خوشحالی، هیاهو و هل دادن هم دیگر از مدرسه خارج می‌شدند مدتی در دفتر مدرسه منتظر نشستم دقایقی گذشت فضای مدرسه را سکوت مطلقی در بر گرفت، گوشی دیگر هیچ موجودی در مدرسه وجود ندارد. که درب دفتر باز شد و آقای مدیر به داخل دفتر آمد. بعد از سلام و احوالپرسی خودم را معرفی کرده و داستان زندگی امیر را بازگو کردم بعد از پیشان سخنان من، آقا من

دستی به پشتش زدم و گفتم خدا توارد و سرتاره که کمکت کرده تابه اشتیاهات خود پی ببری. این را بدان خدا دوست داره تو گذشته‌ات را جبران کنی و در این راه کمکت خواهد کرد فقط باید خودت را به خدا نزدیکتر کنی اگر توبیک قدم برداری خدا ده قدم بطرفت خواهد آمد و من هم با نوکل و امید به خدا در کنارت هستم. و انشاء الله موفق خواهی شد.

در حالیکه نفس عمیقی می‌کشید و تسمی محاکی از درماندگی در چهاره اش نمایان بود گفت آقا مدرسه را چه کنم؟ دیگه هیچ مدرسه‌ای از من ثبت‌نام نمی‌کنه و از مدرسه خودمون هم اخراج شده‌ام.

مرحله سوم: بررسی راه حل‌های احتمالی و انتخاب بهترین راه حل بعد از کمی فکر گفتمن اگر واقعاً تصمیم گرفته‌ای تا درس بخوانی و فرد سالم و مفیدی باشی من هرجور شده کمکت خواهم کرد. پرسیدم هوشنسک و حسن چیکارمی کنند؟ گفت هوشنسک ماه پیش از طریق مرز ترکیه به خارج رفته و حسن هم فعلاً در مدرسه مشغول است گفتمن کدام مدرسه؟ گفت مدرسه‌ای که من بودم. گفتمن آیا با هم همکلاس بودید؟ جواب داد تا پارسال همکلاس بودیم ولی من بیکسال مردود شدم و حسن امسال دیپلم می‌گیرد. پرسیدم آیا الان هم با حسن رفت و آمد داری؟ گفت گاهی اوقات به ساعت نگاه کردم دو ساعت از دیدار من و امیر می‌گذشت به امیر گفتمن دیگه دیر وقت است من فردا به مدرسه شما می‌روم و با مدیر مدرسه تان

خود با ختةٰ خود یافته

بقیه از صفحه ۳۱

دادند که همان روز کار امیر درست خواهد شد.

در حضور من با معاون تربیتی تماس گرفته و پس از مشورت با ایشان با مدیر یکی از دبیرستانهای منطقه تماس گرفته و مسئله را مطرح کرده و من را نیز معرفی نمودند تا جزئیات قضیه را حضوراً خدمتشان نقل بنمایم.

همان روز خدمت آقای مدیر رسیدم و بعد از ساعتی صحبت گفتن فردا پرونده و مدارکش را بیاورد و به سر کلاس برود. کلاس او (سوم تجربی ب) می‌باشد.

با خوشحالی از آقای مدیر خداحافظی کردم و برایش آرزوی موقتی نمودم.

شب دیر به مسجد رسیدم، مردم از مسجد پراکنده شده بودند ولی امیر منتظر بود. همینکه او را دیدم بطرفش رفتم و او را بوسیدم و گفتم که بخواست خدا درست شد، تو از فردا به مدرسه خواهی رفت کلاس (سوم تجربی ب) دبیرستان... امیر دیگر در پوست خود نمی‌گنجید و در حالی که خنده در چهره اش سوسنی زد گفت آقا با اجازه من بروم و این خبر را به پدرم بگوییم اگر او این مسئله را بشنود خیلی خوشحال خواهد شد و با عجله از مسجد خارج شد.

در حالیکه به اونگاه می‌کردم بار دیگر برگشت و دستی تکان داد و بر سرعت خود افزود.

الان دو سال از آن واقعه می‌گذرد امیر دانشجوی سال اول رشته... دانشگاه تهران است و اخیراً با راهیان کربلایی دانشگاه برای دفاع از اسلام و انسانیت و احراق حق مستضعفین به جهه نبرد نور علیه ظلمت رفته است. والسلام علیکم

الصلوة بلند شد برای اقامه نماز خودم را به شبستان مسجد رساندم و ناگهان در صف آخر نماز امیر را دیدم که در حال خواندن نماز بود خوشحالی و سرور تمام و جودم را فرا گرفت و به نماز ایستادم و آنروز غازم شکوه دیگری داشت و در طول نماز از خدا میخواستم که به امیر کمک کنم.

بعد از پایان نماز سراغ امیر رفتم بعد از احوالپرسی به گوشایی از مسجد رفته و نشستیم جریان صحبت‌هایم با مدیر مدرسه را به امیر گفتم. وقتی امیر مطلع شد که مدیر موافق نکرده است اشک در چشم‌انش حلقه زد و غبار غم بر چهره اش نمایان شد.

وقتی متوجه این حال امیر شدم گفتم من هم فکر می‌کنم بهتر است دیگر در آن مدرسه نباشی توباید از دوستانی که قبلاً داشتی و تورا به انحراف کشاندند دوری نمائی و بجای آنها دوستانی پیدا کنی که هم از لحاظ درسی به تو کمک کنند و هم از لحاظ خلق و خواهی ایمان و اعتقاد در تو مؤثر باشند. بخاطر این من تصمیم گرفته‌ام که فراد به منطقه آموزش و پژوهش بروم و هر جور شده نام تورا در یکی از مدارس خوب منطقه ثبت نام نمایم، انشاء الله که خدا کمک خواهد کرد.

برق امید دوباره در چهره امیر نمایان شد و با تشکر و اظهار اطف خداحافظی کرد.

مرحله چهارم: اقدام و بگاربردن بهترین راه حل و نتیجه گیری فردای آنروز صبح زود به منطقه آموزش و پژوهش رفت و با مسئول مقطع متوسطه امور تربیتی مسئله را در جریان گذاشت و ایشان با روئی گشاده این مسئله را مورد توجه قرار دادند و قول

چیکار می‌شود کرد؟ آیا امیر را بحال خودش رها کنیم؟ اگر امیر راما نتوانیم جذب کنیم فردا جذب فاچاقچیان، دزدها، معتادین و گروهکها می‌شود. آیا آن موقع ضریش به جامعه بیشتر است یا یک فرصت دیگر به امیر دادن؟ پس از کمی سکوت آقای مدیر گفت من نمی‌دونم بمن ارتباطی نداره من مسئول مدرسه خودم هستم و روز قیامت هم جواب خواهم داد.

وقتی انعطاف ناپذیری آقای مدیر را دیدم مایوسانه از او خداحافظی کردم. در راه منزل در این فکر بود که امیر همه امیدش بمن است و من هم دست خالی برگشته‌ام، وقتی شب بیاید به او چه بگویم در این فکرها بودم که بذهنem رسید که من هر طور شده باید این مشکل راحل کنم. اگر شده با تمامی مدیران دبیرستانها تماس بگیرم و یکی از آنها را راضی کنم اینکار را خواهم کرد. به ذهنem آمد بهتر است ابتدا با مسئول امور تربیتی یا مسئول منطقه آموزش و پژوهش تماس بگیرم شاید آنها کاری بکنند.

با این امید به منزل رسیدم و با اذان مغرب راهی مسجد شدم ولی امیر جلوی درب مسجد نبود چند لحظه‌ای منتظر ماندم ولی گوئی امیر نیامده بود. نماز جماعت شروع شد خودم را با عجله به نماز رساندم بعد از پایان نماز مغرب از مسجد خارج شدم ولی امیر هنوز نیامده بود در بیرون مسجد منتظر ماندم بعد از دعا دوباره صدای قدامت